

Sesijas dokuments

B9-0178/2024

11.3.2024

REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

iesniegts, noslēdzot debates par Komisijas paziņojumu

iesniegts saskaņā ar Reglamenta 132. panta 2. punktu

par prasību atdot Rumānijas nacionālo bagātību, ko nelikumīgi piesavinājusies
Krievija
(2024/2605(RSP))

Vlad-Marius Botoș, Petras Auštrevičius, Fabio Massimo Castaldo, Dita Charanzová, Vlad Gheorghe, Bernard Guetta, Karin Karlsbro, Ilhan Kyuchyuk, Urmaz Paet, Dragoș Pîslaru, Ramona Strugariu, Hilde Vautmans
grupas “Renew” vārdā

Eiropas Parlamenta rezolūcija par prasību atdot Rumānijas nacionālo bagātību, ko nelikumīgi piesavinājusies Krievija (2024/2605(RSP))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Krieviju,
  - ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 36. un 167. pantu,
  - ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 15. maija Direktīvu 2014/60/ES par no dalībvalsts teritorijas nelikumīgi izvestu kultūras priekšmetu atgriešanu un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 1024/2012¹ un Komisijas 2022. gada 13. decembra paziņojumu par ES rīcības plānu kultūras priekšmetu nelikumīgas tirdzniecības apkarošanai (COM(2022)0800),
  - ņemot vērā Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas Atzinumu Nr. 193 (1996) par Krievijas pieteikumu dalībai Eiropas Padomē un tās Rezolūciju Nr. 1896 (2012) par Krievijas Federācijas pienākumu un saistību izpildi,
  - ņemot vērā Eiropas Padomes 2005. gada 27. oktobra Vispārējo konvenciju par kultūras mantojuma vērtību sabiedrībai (*CETS 199*) un 2017. gada 19. maija Konvenciju par noziedzīgiem nodarījumiem, kas saistīti ar kultūras vērtībām (*CETS 221*),
  - ņemot vērā Krievijas un Rumānijas 2003. gada 4. jūlija Līgumu par draudzīgām attiecībām un sadarbību un tam pievienoto Rumānijas un Krievijas ārlietu ministru kopīgo paziņojumu, ar ko tika izveidota Rumānijas un Krievijas Apvienotā komisija par divpusējo attiecību vēstures jautājumu izpēti, tostarp Rumānijas bagātību jautājuma izpēti,
  - ņemot vērā 1954. gada Hāgas Konvenciju par kultūras vērtību aizsardzību bruņota konflikta gadījumā,
  - ņemot vērā *UNESCO* 1970. gada Konvenciju par kultūras īpašuma nelikumīga importa, eksporta un īpašumtiesību nodošanas aizlieguma un novēršanas līdzekļiem,
  - ņemot vērā valstu atzītos vispārējos starptautisko tiesību principus, piemēram, labticības principu un strīdu mierīgas izšķiršanas principu,
  - ņemot vērā Reglamenta 132. panta 2. punktu,
- A. tā kā Pirmā pasaules kara laikā, kad centrālās lielvalstis bija okupējušas ievērojamu Rumānijas daļu un draudēja okupēt arī atlikušo daļu, tālaika Rumānijas valdība, pakļaujoties sava sabiedrotā — cariskās Krievijas — spiedienam, piekrita Rumānijas nacionālo bagātību nodot Krievijai ar mērķi pasargāt to no centrālo lielvalstu armijām;

---

¹ OV L 159, 28.5.2014., 1. lpp.

- B. tā kā šajā bagātībā bija Rumānijas Valsts bankas bagātība, tostarp 91,48 tonnas zelta, karalisko dārgakmeņu un retu monētu kolekcijas, dārglietas, senas gleznas un mākslas priekšmetu kolekcijas, reliģiskas senlietas un arhīvu krājumi, reti vēsturiski manuskripti, kolekcijas un vērtslietas, kas piederēja vairākām valsts iestādēm, privātajām bankām, uzņēmumiem un privātpersonām, aptverot vairāk nekā piecus Rumānijas vēstures gadsimtus; tā kā retajām zelta monētām, kas veido lielu daļu no Maskavā deponētās Rumānijas Valsts bankas bagātības, ir numismātiska un kultūras vērtība papildus paša zelta vērtībai;
- C. tā kā Rumānijas un Krievijas valdības ir parakstījušas oficiālus protokolus par šīs bagātības nodošanu Maskavai, detalizētu inventarizācijas dokumentāciju par Rumānijas valsts bankas zelta rezervēm, Krievijas valdības garantiju par transportēšanas drošību, deponējuma drošību un atdošanu Rumānijai, ko apliecinājušas citas tālaika valstis; tā kā bagātības nodošana notika 1916. gada decembrī un 1917. gada jūlijā, izmantojot divus vilcienu sastāvus; tā kā Maskavā šī bagātība tika glabāta Kremlī un to inventarizēja Krievijas puse, apliecinot pilnīgu atbilstību Rumānijas Valsts bankas dokumentācijai;
- D. tā kā pēc Oktobra revolūcijas Krievijā un komunistu varas sagrābšanas V. Ļeņina vadībā jaunizveidotais Padomju režīms pārtrauca diplomātiskās attiecības ar Rumāniju, piesavinājās Rumānijas bagātību un atteicās to nodot atpakaļ;
- E. tā kā valsts zelta rezerves ir būtisks finanšu aktīvs, kas nodrošina tās valūtas stabilitāti, vairojot uzticēšanos valsts ekonomiskajam potenciālam; tā kā Padomju Savienības atteikšanās atdot šo bagātību vājināja Rumānijas valsti pēc Pirmā pasaules kara un ir bijis būtisks strīdus jautājums abu valstu attiecībās;
- F. tā kā Padomju Savienība divas reizes — 1935. un 1956. gadā — piekrita Rumānijai atdot daļu no arhīvu krājumiem un priekšmetus ar vēsturisku un kultūras vērtību; tomēr tā kā Rumānijas bagātības lielākā daļa, tostarp Rumānijas Valsts bankas zelta rezerves netika atdotas; tā kā šīs divas restitūcijas skaidri apliecina, ka Padomju Savienības/Krievijas puse bija atzinusi pienākumu atdot Rumānijas bagātību;
- G. tā kā Krievijas Federācija ir Padomju Savienības tiesiskā pēctece, tā kā Padomju Savienība turpināja cariskās Krievijas tiesībsubjektivitāti, un tādējādi Krievijas Federācijai ir pienākums atdot Rumānijai piederošās vērtības;
- H. tā kā 2012. gadā Eiropas Padomes Parlamentārā asambleja pieņēma Rezolūciju Nr. 1896 (2012) par Krievijas Federācijas pienākumu un saistību izpildi, aicinot Krievijas Federāciju turpināt centienus ātri atrisināt atlikušos jautājumus par kultūras un cita īpašuma atdošanu, risinot tiešas sarunas ar attiecīgajām valstīm;
- I. tā kā pēc 2003. gada 4. jūlija Rumānijas un Krievijas ārlietu ministru kopīgā paziņojuma abas puses izveidoja Rumānijas un Krievijas Apvienoto komisiju par divpusējo attiecību vēstures jautājumu izpēti, tostarp Pirmā pasaules kara laikā Maskavā deponēto Rumānijas bagātību jautājuma izpēti; tā kā 15 gadu laikā šī komisija ir tikusies tikai piecas reizes, un pēdējā sanāksme bija 2019. gadā; tā kā šajās sanāksmēs noslēgtajos protokolos Krievijas puse ir atzinusi Rumānijas prasījumu pret Krievijas Federāciju un ir piekritusi, ka Rumānijas puses iesniegtie dokumenti ir uzskatāmi par autentiskiem dokumentiem, kam ir starptautiska līguma statuss, kas apliecina, ka Rumānija ir deponējusi Krievijai savu bagātību, tostarp Valsts bankas bagātību;

- J. tā kā Direktīva 93/7/EEK² un Direktīva 2014/60/ES ir svarīgi tiesību akti par no dalībvalsts teritorijas nelikumīgi izvestu kultūras priekšmetu atgriešanu; tā kā ES rīcības plānā kultūras priekšmetu nelikumīgas tirdzniecības apkarošanai ir apstiprināta ES plašāka apņemšanās aizsargāt kultūras mantojumu; tā kā ES tiesību akti attiecas uz nelikumīgi izvestu kultūras priekšmetu atgriešanu neatkarīgi no tā, vai tie ir pārvietoti Savienības teritorijā vai izvesti no kādas dalībvalsts teritorijas, pārkāpjot spēkā esošos tiesību aktus vai pārkāpjot nosacījumus, saskaņā ar kuriem tika piešķirta pagaidu atļauja;
- K. tā kā Krievijas veiktā Rumānijas nacionālās bagātības nelikumīgā piesavināšanās ir unikāls starptautisks gadījums, kurā kādas valsts zelta rezerves un mantojuma priekšmeti tika uzticēti citai valstij uz juridiski spēkā esošu dokumentu pamata un ar garantijām par to atdošanu, bet saņēmējvalsts šīs parakstītās saistības neievēro, tādējādi pārkāpjot starptautiskās tiesības un paražas;
- L. tā kā piesavinātās Rumānijas nacionālās bagātības restitūcijai ir ļoti liela nozīme no Rumānijas tautas un institucionālās piemiņas viedokļa; tā kā Rumānija vairāk nekā simts gadu pastāvīgi ir centusies panākt visas Maskavā deponētās bagātības restitūciju un turpinās to pieprasīt līdz šīs bagātības pilnīgai restitūcijai,
1. pauž nožēlu par Krievijas nespēju pilnībā atdot Rumānijas nacionālo bagātību Rumānijai, kā skaidri norādīts oficiālajos divpusējos nolīgumos starp abām valstīm un kā būtu jārikojas saskaņā ar starptautiskajām tiesībām un normām;
  2. pauž sašutumu par to, ka, neraugoties uz vairākiem sarunu centieniem pēc Pirmā pasaules kara un nesen veiktā Rumānijas un Krievijas apvienotās ekspertu komisijas darba, Krievija ir atklāti paudusi nevēlēšanos atdot Rumānijas nacionālo bagātību;
  3. aicina Krievijas Federācijas valdību veikt nepieciešamos pasākumus, lai Rumānijai pilnībā atdotu atlikušo daļu Rumānijas nacionālās bagātības, kas glabāšanai tika nosūtīta uz Maskavu 1916. un 1917. gadā;
  4. aicina ES un tās dalībvalstis solidāri atbalstīt Rumānijas centienus atgūt savu nacionālo bagātību, kas ilgstoši radījis bažas Rumānijas sabiedrībā; aicina ES un tās dalībvalstis sadarboties ar Rumānijas valsti un Rumānijas Valsts banku, lai palielinātu informētību par šo jautājumu un koordinētu darbības, kuru mērķis ir Rumānijas nacionālās bagātības atdošana tās patiesajam īpašniekam;
  5. aicina ES un tās dalībvalstis iekļaut Rumānijas nacionālās bagātības atgūšanu divpusējā diplomātiskajā darba kārtībā attiecībās ar Krieviju; uzsver, ka Rumānija nav vienīgā ES dalībvalsts, kuras nacionālās bagātības un kultūras mantojumu Krievija ir izlaupījusi un nozagusi, un tāpēc aicina veikt rūpīgu analīzi, jo īpaši attiecībā uz to valstu bagātībām, kas cieta no Padomju Savienības un cariskās Krievijas okupācijas un represijas, un kopīgi rīkoties ES līmenī, lai tās atgūtu;
  6. aicina ES un tās dalībvalstis ievērojami un visaptveroši pārvērtēt ES un Krievijas attiecības, ņemot vērā Krievijas agresijas karu pret Ukrainu un hibrīdkaru pret ES un tās

---

² Padomes Direktīva 93/7/EEK (1993. gada 15. marts) par no dalībvalsts teritorijas nelikumīgi izvestu kultūras priekšmetu atgriešanu (OJ L 74, 27.3.1993., 74. lpp.).

dalībvalstīm; uzskata, ka šādā pārvērtēšanā būtu jāņem vērā arī citi gadījumi, kad Krievija pilnībā nav ievērojusi starptautiskās normas un tās rīcība ir kaitējusi ES dalībvalstīm; uzstāj uz to, ka nozagto ES dalībvalstu nacionālo bagātību un kultūras un vēstures mantojuma atdošanai ir jābūt vienam no nosacījumiem turpmākajās ES attiecībās ar Krieviju;

7. atzinīgi vērtē ES ievērojamos centienus aizsargāt nacionālo, kultūras un vēstures mantojumu, īstenojot tiesību aktus un sadarbības mehānismus, kas reglamentē no ES valstu teritorijām nelikumīgi izvesto kultūras un mantojuma vērtību atdošanu, kā arī tās centienus apkarot kultūras priekšmetu kontrabandu;
8. aicina ES un tās dalībvalstis apsvērt iespēju paplašināt to ES rīcībpolitiku darbības jomu, kuras reglamentē kultūras priekšmetu aizsardzību, lai tajā iekļautu to nacionālo bagātību atgūšanu, kas pārvietotas saskaņā ar divpusējiem nolīgumiem starp valstīm, kā arī lai stiprinātu ES atbalstu dalībvalstīm to darbību veikšanā; uzsver, ka Rumānijas nacionālās bagātības nelikumīgās piesavināšanās ārkārtējais raksturs uzsver šīs situācijas unikalitāti, kas prasa īpaši pielāgotu Eiropas reakciju, lai atvieglotu tās atdošanu, tādējādi paplašinot ES pieejas tvērumu un attiecinot to arī uz to vērtību restitūciju, kuras no ES valstu teritorijas izvestas nelikumīgi;
9. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei, Komisijai, dalībvalstu valdībām un parlamentiem, Eiropas Padomei un tās Parlamentārajai asamblejai, Eiropas Drošības un sadarbības organizācijai un Krievijas valdībai.